

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"
ФАКУЛТЕТ ПО КЛАСИЧЕСКИ И НОВИ ФИЛОЛОГИИ
Катедра по методика на чуждоезиковото обучение

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс
за академичната длъжност ПРОФЕСОР,
обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски“
в ДВ., бр. 100 от 20.12.2011 г.

Рецензент: проф. д-р Димитър Веселинов (Софийски университет)

Кандидат: доц. д-р Даниела Тотева Стойчева (Софийски университет)

I. Кратки биографични данни за кандидата

В конкурса участва единствената кандидатка доц. д-р Даниела Тотева Стойчева, която досега е заемала длъжността доцент по методика на обучението по немски език в Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение при Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет "Св. Климент Охридски". Тя завършва специалност "Немска филология" с втора специалност "Български език и литература" в Софийския университет "Св. Климент Охридски" през 1968 г. През 1973 г. става асистент по методика на обучението по немски език в Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение, ФКНФ. От 1977 г. е старши асистент, от септември 1982 г. – главен асистент. През 1989 г. защитава дисертация на тема "Обучение в рефериране и аотиране на научен текст (текстов сорт "научна статия") в учебния процес по немски език". От 1997 г. е доцент, хабилитационният ѝ труд е на тема " Проверка и оценка на учебните постижения в обучението по чужд (немски) език". Автор е на

научни монографии, студии и статии в областта на методиката на чуждоезиковото обучение (оценяване на учебните постижения, езикови тестове, дейностноориентираният подход, многоезичието и обучението по съвременни езици), публикувани в реномирани български и чуждестранни научни издания. Освен това доц. Даниела Стойчева е автор на 21 учебници за българското училище и 10 методически ръководства.

Доц. д-р Даниела Стойчева води лекционни курсове в бакалавърската и магистърската степен: Методика на обучението по немски език; Дейностноориентирано обучение по чужд (немски) език; Проверка и оценка на учебните постижения; Езикова политика и многоезичие; Езикови тестове; Ранно чуждоезиково обучение. Доц. д-р Даниела Стойчева е дългогодишен преподавател, който се отличава със задълбочени познания в областта на методиката на чуждоезиковото обучение и сродните ѝ науки и богат педагогически опит и умения. Тя е утвърден, компетентен и авторитетен преподавател и научен работник с многостранни интереси. Била е неколккратно на специализации в Германия и Австрия. От 1989 до 1991 г. работи като лектор по български език в Университета “Мартин Лутер” в гр. Хале/Заале, Германия.

По представената автобиографична справка мога да направя следната констатация: образователната част от биографията на кандидатката е впечатляваща, това се отнася до нейната докторантура в Софийския университет под ръководството на първия в България професор по методика на немския език, предхождана от успешното ѝ дипломиране като филолог и учител по немски език, от репутацията ѝ (в България и в чужбина) на явно търсен и предпочитан специалист в областта на чуждоезиковото обучение.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Научната дейност на доц. д-р Даниела Стойчева обхваща различни дидактико-методически проблеми, свързани с теорията и практиката на обучението по чужд (немски) език. Научните ѝ търсения и интереси обхващат следните научни области: ранно чуждоезиково обучение, европейска образователна езикова политика, многоезичието в обучението по съвременни езици, дейностноориентирания подход, тестиране и сертифициране, разработване на учебни комплекси по немски език; теории за езикоусвояване и учене на езици. Необходимо е да се отбележи, че доц. Даниела Стойчева успешно работи с дипломанти и докторанти. Била е научен ръководител на шест дипломни работи от магистърската програма по методика на обучението по чужд език към Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение в Софийския университет и на трима успешни докторанти, защитили положително дисертационните си трудове. В момента е научен ръководител на двама докторанти по методика на чуждоезиковото обучение.

Доц. д-р Даниела Стойчева участва с доклади и образователни модули в много национални и международни конференции, конгреси, симпозиуми и семинари в Германия, Австрия, Финландия, Испания, Унгария, Гърция, Полша, Турция, Словакия, Хърватия, Сърбия, Румъния, Македония, Босна и Херцеговина. Тя е ключов партньор в редица международни проекти като: Проект Master's Degree curricula in the Area of Languages (11010-96, Темпус). 1996-1999 г.; DAF-SÜDOST - Ein europäisches COMENIUS-Netzwerk für Deutsch als Fremdsprache 109853-CP-1-2003-1-GR-COMENIUS-C3, (Европейска мрежа за немски като чужд език) с подкрепата на програма Comenius, 2003 – 2006 г.; Entwicklung und Gestaltung einer interaktiven Europa-Jugendhomepage: (Разработване на

интерактивен младежки портал за Европа) с подкрепата на Европейския парламент, 2008-2009 г.; Europaweites Online-Jugendprojekt – interaktives Spiel „that’s eUrope“: (Младежки онлайн-проект – интерактивна игра „that’s eUrope“) с подкрепата на програмата "Младежта в действие" на Европейската комисия, 2010 - 2011 г.; Projekt CoMet - Kooperative Lehr- und Lernmethoden in der Lehreraus- und -weiterbildung, 517698-LLP-2011-DE-COMENIUS-CMP, (Кооперативни методи на преподаване и учене в базовото и продължаващото обучение на учители) с подкрепата на програмата “Учение през целия живот” на Европейската комисия , 2011-2014 г.

От 2003 до 2011 г. доц. д-р Даниела Стойчева е ръководител на Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение и член на Факултетния съвет на ФКНФ при Софийския университет. Тя взема много активно участие в дейността на Дружеството на преподавателите по немски език в България. От 1998 до 2002 г. е член на Управителния съвет, от 2002 – 2009 г. е председател на Дружеството на преподавателите по немски език в България, а от 2009 г. отново е избрана за член на Управителния съвет на дружеството.

По представения списък с научни публикации мога да направя следните констатации: *първо* - общият брой на публикациите на доц. д-р Даниела Стойчева е 82, разпределени както следва: монографии - 4 бр., книги - 2 бр., студии и статии - 39 бр., методически ръководства - 10 бр., учебници по немски език - 21 бр., учебни материали и сценарии, публикувани в интернет - 5 бр. Към тях трябва да се прибави един превод от немски на български на методическа монография и 34 бр. доклади и методически модули за уъркшопове; *второ* - в конкурса за професор доц. Даниела Стойчева участва с 1 монография, 20 студии и статии, 4 методически ръководства, 8 учебници по немски език, 5 учебни материали

и сценарии, публикувани в интернет и 30 доклади (3 от които са публикувани и в сайтове със свободен достъп); *трето* - налага се впечатлението за един сериозен изследовател с реални приноси както към теорията на чуждоезиковото обучение така и към практиката на обучението по немски език в България на всички равнища и форми.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

Основният принос на доц. д-р Даниела Стойчева за развитието на българската методическа наука през последните години е без съмнение нейният хабилитационен труд "Многоезичието в обучението по съвременни езици", с който участва в конкурса за професор по методика на чуждоезиковото обучение (немски език). Монографичният труд е структуриран в четири глави, увод, заключение, индекс, литература и приложения. В него авторката проучва съвременното състояние на дидактиката и методиката на многоезичието. Изследването е актуално и с теоретико-приложен заряд. То е своевременно и запълва вакуума от теоретични и емпирични изследвания в областта на многоезичието и на дидактиката и методиката на многоезичието в българския контекст. Направен е преглед на редица публикации предимно от немскоезичната научна литература в изследваната област и е предложен вариант за работеща система от теоретични основи, цели и принципи на дидактиката и методиката на многоезичието. Ясно е показана посоката за приложение на авторските дидактико-методически постановки в обучението по съвременни езици. В монографичния труд дидактиката и методиката на многоезичието се разглежда като продължение на комуникативния подход. Пояснява се концептът многоезичие и се предефинира позицията на немския език в контекста на европейското многоезичие. Успешно са представени трите основни аспекта при изграждане на многоезичието:

разширяване на декларативните знания, разширяване на процедуралните знания и разширяване на межкултурните знания (като компоненти на обучението по следващи други езици). Важен момент в изследването е виждането на автора за "трансфера на езикови знания, стратегии и техники на учене и межкултурни знания и концепцията за езиковото съзнание и съзнателността на учене като основни фактори за развитието на многоезичието". Предложени са новаторски постановки за промени в езиковото обучение в училище, както и за промени в базовото и продължаващото обучение на учители по чужди езици. Лансирани са: интегративният подход към многоезичието, диверсификацията на предлаганите езици, диференцирането на учебните цели, и изготвянето на общ езиков курикулум. Успешно са определени редица изисквания за приложението на многоезичието в съвременните учебни комплекти по немски език. Резултатите от проведеното анкетно проучване са качествено обработени и задълбочено анализирани. Очертани са нагласите към съвременните езици и към ученето на езици в българския образователен контекст и по неоспорим начин е доказано, че адитивният характер на българското школко многоезичие преобладава над интегративния. Монографията е конкретен принос към българското виждане за балканска и европейска езикова многоплановост.

IV. Критични бележки и препоръки.

Нямам критични бележки към депозирания хабилитационен труд. Бих си позволил да препоръчам на колегата Даниела Стойчева да помисли върху необходимостта от задължителен превод на общоевропейските лингводидактически концепти "плурилингвизъм" и "мултилингвизъм". Според мен за българския ползвател би било по-уместно да се запазят латинизирани им форми, тъй като семантиката на предложените български еквиваленти е двусмислена.

V. Заключение

С квалифицираната си преподавателска и многостранна научна дейност доц. д-р Даниела Стойчева дава значителен принос за обогатяване на методическата наука. По време на своята дългогодишна дейност в Софийски университет “Св. Климент Охридски” тя показва изключителна работоспособност, компетентност и ерудираност като преподавател и учен, който притежава амбицията и потенциала за научно-изследователски търсения и за утвърждаване в научните и преподавателските среди.

Въз основа на анализа, който направих, и положителните ми оценки за теоретичните и приложните приноси на депозираните за рецензиране материали на доц. д-р Даниела Тотева Стойчева за участие в обявения от Софийския университет конкурс, убедено пледирам пред научното жури да предложи на научния съвет на Факултета по класически и нови филологии да бъде избрана за **“професор”** в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по чужд (немски) език.

Рецензент:

/проф. д-р Димитър Веселинов/

София, 16.04.2012 г.